

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

w sprawie **A. C. i R. T.**

skazanych za przestępstwa z art. 189 § 3 k.k. w zb. z art. 158 § 1 k.k.

w zw. z art. 11 § 2 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 7 stycznia 2026r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionych przez obrońców skazanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 13 stycznia 2023r., sygn. akt II AKa 156/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 17 grudnia 2021r., sygn. akt III K 127/20

**na podstawie art. 439§1 pkt 2 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok i
sprawę przekazuje Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do
ponownego rozpoznania.**

[J.J.]

Jerzy Grubba

Waldemar Płóciennik

Kazimierz Klugiewicz

UZASADNIENIE

A.C. i R. T. stanęli pod zarzutem tego, że:

1. w okresie od dnia 16 kwietnia 2020 roku do dnia 18 kwietnia 2020 roku w K., działając wspólnie i w porozumieniu ze sobą oraz innymi nieustalonymi na chwilę obecną osobami, co do których materiał dowodowy został wyłączony do odrębnego postępowania, pozbawili wolności D. B., przy czym pozbawienie wolności łączyło się ze szczególnym udręczeniem polegającym na związaniu rąk i nóg taśmą klejącą oraz kilkudziesięciogodzinnym przetrzymywaniem związanego mężczyzny w klatce dla psa o wymiarach 1 metr na 1 metr, po uprzednim pobiciu wymienionego tłuczkiem do mięsa po plecach, rękach i nogach, na skutek których to działań doznał on obrażeń ciała w postaci sińców na obu ramionach, lewym barku, grzbiecie i prawym udzie oraz sińca na twarzy, czym narażono go na nastąpienie skutku z art. 156§1 k.k. lub z art. 157§1 k.k.

tj. popełnienia przestępstwa z art. 189§3 k.k. w zb. z art. 158§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k.,

a nadto **R. T.** pod zarzutem tego, że:

2. w dniu 17 maja 2020 roku w K., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi nieustalonymi na chwilę obecną osobami, co do których materiał dowodowy został wyłączony do odrębnego postępowania, wtargnął do lokalu mieszkalnego przy ul. [...] w K., a następnie wziął udział w pobiciu P. K. 2. oraz A. W., używając niebezpiecznego narzędzia w postaci pałki teleskopowej, podczas gdy inni sprawcy również używali podobnie niebezpiecznego narzędzia w ten sposób, że zadawali uderzenia pokrzywdzonym P. K. 2. po całym ciele, a A. W. co najmniej dwukrotnie w głowę, w wyniku czego P. K. 2. doznał obrażeń ciała w postaci ran tłuczonych, sińca z obrzękiem i otarć naskórka na kończynach górnych, sińców i otarć naskórka na klatce piersiowej, grzbiecie i kończynach dolnych, rany tłuczonej na lewej stopie, powodujących naruszenie czynności narządów jego ciała na okres czasu poniżej 7 dni, a A. W. doznała obrażeń ciała powodujących naruszenie czynności narządów jej ciała, przy czym z uwagi na ilość i miejsce

zadawanych urazów, byli oni narażeni na bezpośrednie niebezpieczeństwo wystąpienia skutku określonego w art. 156§1 k.k. lub w art. 157§1 k.k., tj. popełnienia przestępstwa z art. 159 k.k. w zb. z art. 193 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k.

Sąd Okręgowy w Kielcach, wyrokiem z dnia 17 grudnia 2021r., wydanym w sprawie sygn. akt III K 127/20, uznał oskarżonych za winnych popełnienia zarzucanego im czynu, z tym ustaleniem, iż D. B. był przetrzymywany w klatce o wymiarach 1,05 metra długości, 0,73 metra szerokości i 0,81 metra wysokości, stanowiącego przestępstwo z art. 189§3 k.k. i art. 158§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k., za co wymierzył im kary po 7 lat pozbawienia wolności. Sąd uznał ponadto R. T. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 159 k.k. i art. 193 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k., za które wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności.

Łącząc jednostkowe kary pozbawienia wolności wymierzone wobec R. T., na podstawie art. 85§1 i 2 k.k. oraz art. 86§1 k.k. w zw. z art. 4§1 k.k., Sąd wymierzył mu karę łączną 9 lat pozbawienia wolności. Nadto, przedmiotowym wyrokiem Sąd orzekł stosowne zakazy zbliżania się oraz zadośćuczynienia za krzywdy wyrządzone przestępstwami (pkt II, III, VI i VII sentencji wyroku), a także rozstrzygnął w kwestii zaliczenia na poczet wymierzonej A. C. kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia go wolności w sprawie, o dowodach rzeczowych oraz o kosztach postępowania (pkt IV, IX i X części dyspozytywnej wyroku).

Wyrok ten zaskarżony został apelacjami obrońców oskarżonych.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z dnia z 13 stycznia 2023r. wydanym w sprawie o sygn. akt II AKa 156/22 utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

Orzeczenie to zaskarżone zostało kasacjami obrońców oskarżonych.

Obrońca oskarżonego **A. C.** podniósł zarzuty:

1. rażącej obrazy prawa procesowego, tj. art. 390§1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 375§2 k.p.k. i art. 6 k.p.k., wszystko w związku z art. 433§1 i §2 k.p.k. i art. 457§3 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 k.p.k., polegającą na nienależytym i niewłaściwym rozważeniu zarzutu apelacyjnego obrazy prawa procesowego w postaci przywołanych powyżej przepisów tego prawa i wadliwym uzasadnieniu stanowiska Sądu Apelacyjnego w Krakowie co do tego zarzutu, nie pozwalającym na jego merytoryczną weryfikację;

2. rażącej obrazą prawa procesowego, która niewątpliwie miała wpływ na treść orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie, powodując nieuzasadnione utrzymanie w mocy wadliwego orzeczenia Sądu Okręgowego w Kielcach, a mianowicie art. 6 k.p.k. w zw. z art. 433§1 i 2 k.p.k. i art. 457§3 k.p.k. oraz art. 170§1 pkt 5 k.p.k. - *a contrario*, art. 170§1a k.p.k. w zw. z art. 433§1 i 2 k.p.k. oraz art. 457§3 k.p.k., poprzez wadliwą realizację obowiązku rozważenia zarzutu z pktu 1 e (mylnie określonego przez Sąd w uzasadnieniu motywów jako ponowny 1 d) apelacji obrońców A. C. wskazanego w środku odwoławczym i niedokonanie jej w granicach i przy pomocy środków określonych w art. 7 k.p.k.;
3. rażącej obrazą prawa procesowego, a mianowicie art. 5§2 k.p.k., art. 7 k.p.k., a wszystko w zw. z art. 457§3 k.p.k. i art. 433§1 i 2 k.p.k. oraz art. 434§1 pkt 1 *a contrario* i pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 457§3 k.p.k. poprzez wadliwą realizację obowiązku rozważenia zarzutów wskazanych w środku odwoławczym w tej części i niedokonanie jej w granicach i przy pomocy środków określonych w art. 7 k.p.k., przy jednoczesnej, dalej idącej, rażącej obrazie art. 5§2 k.p.k. dokonanej bezpośrednio przez Sąd Apelacyjny w Krakowie;
4. rażącej obrazą prawa procesowego, a mianowicie art. 170§1 pkt 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 433§2 k.p.k. i art. 457§3 k.p.k. oraz art. 207§1 k.p.k. i art. 148§1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 433§1 i 2 k.p.k. i art. 457§3 k.p.k. poprzez niedostateczne rozważenie zarzutu obrony A. C. w zakresie niezasadności oddalenia wniosku dowodowego o przeprowadzenie eksperymentu procesowego (pierwotnie z udziałem pokrzywdzonego, następnie z deklaracją obrońców co do uczestnictwa w eksperymencie) i przyjęcie, że wniosek ten co do zasady był bezprzedmiotowy, zaś sam dowód jako taki miał być nieprzydatny dla wykazania okoliczności podniesionych w tezie dowodowej;
5. rażącej obrazą prawa procesowego w zakresie kary wymierzonej A. C., a mianowicie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 4 k.p.k. wszystko w związku z art. 433§2 k.p.k. i art. 457§3 k.p.k. poprzez niedostateczne i rozważenie zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności.

Obróńca **R. T.** podniósł z kolei następujące zarzuty:

1. rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z 410 k.p.k. w zw. z art. 433§2 k.p.k. oraz art. 457§3 k.p.k. polegającego na zaniechaniu dokonania przez Sąd Apelacyjny w Krakowie wszechstronnej kontroli odwoławczej oraz należytego rozważenia i ustosunkowania się w uzasadnieniu orzeczenia do wszystkich zarzutów podniesionych w środku odwoławczym wniesionym przez obrońcę oskarżonego, a w szczególności odnoszących się do: bezpodstawnego przyjęcia, że D. B. był przetrzymywany w okresie 16-18 kwietnia w klatce;
2. rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa procesowego, tj. art. 162 k.p.k. w zw. z art. 170§1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 170§1a i 2 k.p.k. i art. 2§1 pkt 1, §2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 6 k.p.k. i w związku z przepisem art. 458 k.p.k. poprzez nieprawidłowe oddalenie przez Sąd odwoławczy na rozprawie dnia 05 stycznia 2023r. wniosku dowodowego obrońcy złożonego pismem z dnia 26 września 2022r., co spowodowało niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych z perspektywy oceny odpowiedzialności karnej oskarżonego, naruszenie zasady obiektywizmu i prawdy materialnej oraz prawa do obrony oskarżonego;
3. rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa procesowego, tj. art. 162 k.p.k. w zw. z art. 170§1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 170§1a i 2 k.p.k. i art. 2§1 pkt 1, §2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 6 k.p.k. i w związku z przepisem art. 458 k.p.k. poprzez nieprawidłowe oddalenie przez Sąd odwoławczy na rozprawie dnia 05 stycznia 2023r. wszelkich wniosków dowodowych złożonych przez oskarżonego, jak i obrońców oskarżonego, co spowodowało niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych z perspektywy oceny odpowiedzialności karnej oskarżonego, naruszenie zasady obiektywizmu i prawdy materialnej oraz prawa do obrony oskarżonego;
4. rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa procesowego, tj. art. 170§1 pkt 2 i 3 k.p.k. w zw. z art. 433§2 k.p.k. i art. 457§3 k.p.k. i art. 2§1 pkt 1, §2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 6 k.p.k. i w związku z przepisem art. 458 k.p.k. poprzez niedostateczne rozważenie zarzutu w zakresie niezasadności oddalenia wniosku dowodowego o przeprowadzenie

eksperymentu procesowego jako bezprzedmiotowego, co spowodowało niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych z perspektywy oceny odpowiedzialności karnej oskarżonego, a następnie poczynienie własnych ustaleń stanu faktycznego poprzez przyjęcie, że Sąd dokonał oględzin klatki, wskazując, że okoliczność czy pokrzywdzony został włożony do klatki, czy do niej wrzucony jest irrelevantna dla odpowiedzialności oskarżonego, a nadto nie wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach argumentami, dlaczego uznano przedmiotowy zarzut za bezzasadny, w sytuacji gdy z depozycji samego pokrzywdzonego wynika, iż ten w jednej wersji miał sam wejść do klatki, zaś w drugiej wersji miał do niej zostać wrzucony - w obu przypadkach przez drzwiczki wejściowe, których wymiarów Sąd nie ustalił, a w rezultacie nierozpoznanie niniejszej okoliczności.

W zarzutach z pkt 5-7 podniesiono zarzuty rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia prawa procesowego, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z 410 k.p.k. w zw. z art. 433§2 k.p.k. oraz art. 457§3 k.p.k. polegającego na zaniechaniu dokonania przez Sąd Apelacyjny w Krakowie wszechstronnej kontroli odwoławczej oraz należytego rozważenia i ustosunkowania się w uzasadnieniu orzeczenia w sposób szczegółowy do zarzutów podniesionych w środku odwoławczym wniesionym przez obrońcę oskarżonego, a nadto nie wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach argumentami, dlaczego, szczegółowo wymienione w treści zarzutu kasacyjnego zarzuty i okoliczności uznano za niezasadne.

W ostatnim, 8. punkcie kasacji, wskazano na wystąpienie w sprawie bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439§1 pkt 2 k.p.k., polegającej na wydaniu wyroku przez nienależycie obsadzony sąd, poprzez udział w składzie orzekającym zaskarżonego wyroku sędziego X. Y., w sytuacji, gdy sędzia ta została powołana na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8.12.2017r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, a zatem w sposób nie spełniający warunku niezależności i bezstronności, naruszający art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Podnosząc tak sformułowane zarzuty obaj obrońcy wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie oraz utrzymanego w nim w mocy wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kielcach jako sądowi pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie wskazać należy, że podniesiony przez obrońcę skazanego R. T. zarzut nienależytej obsady sądu w postępowaniu odwoławczym, tj. wystąpienia w sprawie bezwzględnej przesłanki odwoławczej określonej w art. 439§1 pkt 2 k.p.k., okazał się o tyle zasadny, że doprowadził do uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 stycznia 2023r., sygn. akt II AKa 156/22 i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Jednocześnie, charakter tego uchybienia spowodował - z jednej strony, że ww. orzeczenie musiało zostać uchylone również co do oskarżonego A. C. , z drugiej zaś, że Sąd Najwyższy ograniczył rozpoznanie kasacji wyłącznie do niego.

Nie sposób nie dostrzegać, że problematyka zasiadania w konkretnych składach Sądu Apelacyjnego w Krakowie Sędziego tego Sądu – X. Y. była już wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Na przestrzeni ostatnich lat stosowne testy Sąd Najwyższy przeprowadzał w stosunku do tej Sędzi co najmniej jedenastokrotnie – w sprawach III KK 60/23, III KK 109/23, III KK 239/23, III KK 295/23, III KK 401/23, III KK 463/23, II KK 74/22, III KK 292/24, III KK 600/23, III KK 259/24 i III KK 199/24. Każdorazowo zakończyły się one stwierdzeniem, że sąd, w którego składzie zasiadała wskazana Sędzia, był nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k.

Od tego czasu sytuacja dokumentacyjna w omawianej przestrzeni nie uległa zmianie.

Powtórzyć zatem jedynie należy już zaprezentowaną argumentację: *„Jak wskazano to w uzasadnieniu wyroku w sprawie III KK 109/23 (k.24) dokonane ustalenia pozwalają na stwierdzenie, że kariera zawodowa Sędziego X. Y. „uległa zdecydowanemu przyspieszeniu w 2018 roku. Zdaniem Sądu Najwyższego należy to wiązać z faktem podpisania w grudniu 2017 r. listy poparcia dla niektórych sędziów kandydujących do składu tworzonej wówczas Krajowej Rady Sądownictwa, (...).*

Poparcie obejmowało w szczególności kandydaturę sędzi D. P.” (ówczesnej Prezes Sądu Okręgowego w [...], członka, a następnie Przewodniczącej obecnej Krajowej Rady Sądownictwa).

Od 28 grudnia 2017r. do 1 lutego 2020r, a później na czas nieokreślony, Sędzia X. Y. była delegowana do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie. W dniu 15 stycznia 2018r. została powołana do pełnienia funkcji Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Krakowie, a w dniu 1 października 2020r. (jeszcze w trakcie delegacji) powołano ją do pełnienia funkcji Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie. W dniu 4 lutego 2021r. otrzymała nominację na Sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Jak wskazano w cytowanej już uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022r. „z pewnością dla oceny w ramach trzeciego etapu testu znaczenie ma równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości”.

Trudno nie dostrzec w tym kontekście, że Minister Sprawiedliwości powierzył wykonywanie jednego z najwyższych stanowisk w hierarchii funkcyjnej sądów powszechnych osobie, której przydatność do wykonywania obowiązków sędziego sądu apelacyjnego była dopiero badana poprzez odbywanie delegacji w tym sądzie.

W pełni słuszna jest zatem konstatacja o „zdecydowanym przyspieszeniu” kariery zawodowej Sędziego X. Y. po 2018r. Przy czym, jednocześnie, trudno nie dostrzec zbieżności czasowej owego przyspieszenia z faktem udzielenia poparcia dla ówczesnej Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie w kandydowaniu do nowotworzonej Krajowej Rady Sądownictwa.

Powyższe dramatycznie wpisuje się w deklaracje polityków partii mającej większość parlamentarną (w latach 2015/2023 – obecny dopisek SN), że planowane przez nich zmiany w sądownictwie (w istotnej części przeprowadzane z naruszeniem elementarnych norm konstytucyjnych), wymagają uczestnictwa nowych osób, które zmiany te przeprowadzą.

Deklaracja taka wprost uderza w niezawisłość sądownictwa i jasno pokazuje, że celem tak zwanej reformy sądownictwa było w istocie uzależnienie władzy sądowniczej od władzy wykonawczej i jak najściślejsze związanie obu tych władz.

Konsekwencją zaś, powierzanie stanowisk funkcyjnych w sądach osobom mającym zaufanie Ministra Sprawiedliwości.

W takich warunkach Sędzia X. Y. zdecydowała się na pełnienie eksponowanych stanowisk w administracji sądowej.

Podkreślić wypada też, że taki ekstremalnie szybki proces awansu administracyjnego, w zasadzie, był zjawiskiem nieznanym przed 2016 rokiem. Sięganie w procedurze awansowej po osoby delegowane dopiero do orzekania w danym sądzie, bez nominacji na sędziego tego sądu, w istocie oznacza brak zaufania ze strony kierownictwa resortu, in gremio, do wszystkich sędziów danej jednostki. W tym kontekście, dla odmiany, powierzenie stanowiska osobie „z zewnątrz” wskazuje na to, że cieszy się ona takim zaufaniem.

Sam proces nominacyjny osoby testowanej toczył się też w warunkach, które nie mogły nie nasuwać wątpliwości, co najmniej do oceny moralnej, decyzji o ubieganiu się o awans sędziowski w procedurze prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa powołaną ustawą z 2017r. Miał on bowiem miejsce już po uchwale trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020r. (Sędzia otrzymała nominację na Sędziego Sądu Apelacyjnego w dniu 4 lutego 2021r.) znała więc prezentowany w niej pogląd, jaki wpływ może mieć odebranie nominacji uzyskanej w tak wadliwym procesie nominacyjnym na ocenę nienależytej obsady sądu w konkretnej sprawie (w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k.). Znała jej były też okoliczności związane z odmową opiniowania awansów sędziowskich przez Kolegium Sądu Okręgowego w Krakowie.

W pełni świadomie zatem, znając realia prawne i polityczne podjęła decyzję o ubieganiu się o awans sędziowski i co znacznie istotniejsze w kontekście prowadzonego testu, o przyjęciu kolejnych awansów administracyjnych.

Nie można zapominać o tym, że głównym zadaniem sądów jest funkcja kontrolna. Z jednej strony kontrola przestrzegania obowiązującego prawa przez obywateli, z drugiej zaś, kontrola przestrzegania praw obywatelskich przez Państwo i jego funkcjonariuszy. Funkcji tej nie da się realizować bez zachowania niezawisłości i przekonania obywateli, że sprawujące wymiar sprawiedliwości sądy są rzeczywiście bezstronne.

W omówionej sytuacji (...) stwierdzić należy, że okoliczności, w jakich Sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie X. Y. została powołana na kolejne stanowisko sędziowskie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności od czynników zewnętrznych składu sądu utworzonego z jej udziałem, a w szczególności, od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy wykonawczej”.

Kierując się powyższą argumentacją i w niniejszej sprawie przyjąć należy, że Sąd Odwoławczy rozpoznający ją był nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k.

Wobec zachodzenia wskazanej powyżej bezwzględnej przesłanki odwoławczej zaskarżony wyrok należało uchylić, a sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Zważywszy na przyczynę uchylenia zaskarżonego wyroku przedwczesne byłoby ocenianie przez Sąd Najwyższy zasadności pozostałych zarzutów podniesionych w obydwu wywiedzionych kasacjach. Będą one musiały stać się przedmiotem oceny w ponowionym postępowaniu apelacyjnym prowadzonym przez prawidłowo obsadzony Sąd.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]

Jerzy Grubba

Waldemar Płóciennik

Kazimierz Klugiewicz